

Nr 871

Av herr Kollberg, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 188, med förslag till lag om ändring i kommunal-skattelagen den 28 september 1928 (nr 370), m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 188 har föreslagits *en höjning av den allmänna varuskatten fr. o. m. den 1 januari 1962*. Höjningen innebär att skattesatsen skall ändras från nu utgående 4 till 6 procent. I samband härmed har föreslagits särskilda bestämmelser som reglerar beskattningen under övergången till den nya ordningen.

Enligt propositionen innebär emellertid bestämmelserna *att en vara, som förvärvats i december 1961, då den lägre skatten fortfarande gällde, blir belagd med den högre skatten om betalningen erlägges först efter årsskiftet. Detsamma blir förhållandet med tjänsteprestationer*.

Innebörden av bestämmelserna är alltså, att den höjda varuskatten kommer att utgå även på vissa varor och tjänsteprestationer, som redan tillhandahållits vid tidpunkten för ikraftträdandet av den föreslagna skattehöjningen. Den som köper en vara i december 1961 (då den lägre skattesatsen fortfarande gäller) och får varan till sig överlämnad men icke erlägger likvid före den 1 januari 1962 blir skattskyldig enligt den föreslagna högre skattesatsen.

Allvarliga principiella invändningar måste riktas mot det betraktelsesätt som ligger bakom dylika bestämmelser. Den allmänna varuskatten sådan den är utformad hos oss är ju till sin konstruktion en konsumtionsskatt. *Skyldighet att erlägga sådan skatt bör inträda, då de skattepliktiga varorna övergår till de slutliga konsumenterna*. Rent juridiskt sett torde det nämligen vara ostridigt, att äganderätten vid köp övergått till köparen redan i och med att köpeavtal har träffats och varan överlämnats till köparen.

Nu har man emellertid föreslagit, att den höjda skatten skall träffa även varor, som sålts och levererats under december 1961 och som inte betalats före årsskiftet. Innebörden av detta är helt enkelt, att man belagt sådana varupartier med en *retroaktiv* skatt — ett förfarande som torde vara unikt inom svensk skattelagstiftning om man bortser från vissa regler vid införandet av den allmänna varuskatten. Förfarandet strider mot den grundläggande principen för varubeskattning, nämligen att skattskyldigheten inträder i och med varans överlämnande

till kunden. Varan är t. o. m. utgången av 1961 belagd med en skatt av 4 procent — men enligt de föreslagna övergångsbestämmelserna kan det efter det varan kommit i den slutlige konsumentens hand och kanske t. o. m. konsumerats befinnas att den skall beläggas med ytterligare 2 % skatt.

Rent praktiskt sett blir följden av detta att det i de flesta fall blir handeln som får betala den förhöjda skatten för dessa varor. Det måste nämligen ställa sig utomordentligt svårt för en köpman, om han i januari skall komma och kräva sina kunder på ytterligare skatt för varor, som dessa förvärvat innan den förhöjda skattesatsen trädde i kraft. Ett tillvägagångssätt av innebörd att en handlande vid försäljning under december skulle pålägga den höjda varuskatten på sina varor för att gardera sig mot risken att själv behöva stå för den höjda skatten om inte likvid inflyter före årsskiftet är ur praktisk synpunkt helt och hållet ogenomförbart.

Då jag sålunda finner att förordningens bestämmelser ej får göras retroaktiva på så sätt att de skattebelägger varor och tjänsteprestationer som redan tillhandahållits vid tiden för förordningens ikraftträdande, bör enligt min mening i övergångsbestämmelserna utsägas, att förordningen icke äger tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande av vara eller tjänsteprestation, som skett före förordningens ikraftträdande.

Vidare föreslås i propositionen att de nya bestämmelserna ej skall tillämpas i fråga om tillhandahållande av vara på grund av skriftligt avtal med bestämt pris, som slutits före den 2 november 1961. Dessutom föreslås vissa regler beträffande import på grundval av avtal slutna före den 2 november 1961.

På skattelagstiftningen måste ställas det minimikravet att medborgarna skall kunna i det ögonblick de genomför en transaktion avgöra storleken av skattskyldigheten. Genom de här ovan refererade övergångsbestämmelserna åsidosattes detta minimikrav. Att en skattehöjning blivit föreslagen är ej tillräckligt, utan bestämmelser härom måste ha blivit antagna och publicerade.

De sålunda i propositionen föreslagna övergångsbestämmelserna, såvitt avser höjning av skatten vid sådana transaktioner som avtalats före årsskiftet, bör därför ändras så att sådant tillhandahållande av varor eller tjänsteprestationer efter den 31 december 1961, varom skriftligt avtal, däri vederlaget blivit till beloppet fastställt, slutits före den dag förordningen utkommer av trycket, lämnas oberörda av den höjda skatten. Ett motsvarande stadgande bör meddelas i fråga om import av varor, varom skriftligt avtal slutits före dagen för förordningens publicerande.

På grund av vad nu anförts hemställer jag,

att riksdagen, därest riksdagen fattar beslut om höjning av den allmänna varuskatten i huvudsaklig överensstämmelse med det förslag som framlagts i propositionen nr 188, måtte besluta att övergångsbestämmelserna ges följande innebörd:

1. Förordningen äger icke tillämpning vid sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation, som skett före den 1 januari 1962.

2. Ej heller äger förordningen tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande inom riket efter den 31 december 1961 av vara eller tjänsteprestation eller i fråga om införsel till riket av vara, varom skriftligt avtal, däri vederlaget blivit till beloppet fastställt, slutits före den dag denna förordning utkommer av trycket.

Stockholm den 21 november 1961

Gustaf Kollberg